
Bibliotheken in cijfers gevat

**FOCUS OP:
BIBLIOTHEEKINFRASTRUCTUUR**

Vlaanderen
is cultuur

- Oppervlakte
  - Aantal en type vestigingen
  - Inrichting en voorzieningen
  - Uitgaven
-

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media verzamelt via de rapporteringstool Bios al geruime tijd cijfermateriaal over de openbare bibliotheken. Het verzameld cijfermateriaal is voor iedereen raadpleegbaar op www.kennisportaalccenbib.be.

Deze website biedt bibliothecarissen en beleidsmakers tal van mogelijkheden om de bibliotheekwerking binnen hun gemeente en binnen het volledig Vlaamse landschap te analyseren.

In de reeks 'Bibliotheken in cijfers gevat' wordt één thema voor de volledige sector uitgelicht op basis van de verzamelde gegevens in Bios. Wanneer nieuwe gegevens beschikbaar zijn, zullen de reeds gepubliceerde thematische nummers geactualiseerd worden zodat trends en ontwikkelingen blijvend in kaart gebracht worden.

Ook volgende themanummers zijn beschikbaar:

- Focus op: Publieksbereik
- Focus op: Personeel
- Focus op: Bibliotheekactiviteiten
- Focus op: Bibliotheekcollecties

Inleiding

De meeste bibliotheekervaringen starten met het fysiek betreden van een bibliotheek. In het bibliotheekgebouw kunnen mensen materialen bekijken en ontlenen, deelnemen aan activiteiten, gebruik maken van diensten die de bibliotheek aanbiedt, ... Het gebouw en de inrichting krijgen dan ook bijzondere aandacht zodat bezoekers graag naar de bibliotheek komen.

In Bios worden heel wat gegevens geregistreerd die te maken hebben met de infrastructuur van de bibliotheek. Er wordt in Bios een onderscheid gemaakt tussen drie types van vestigingen: de hoofdbibliotheek, bedieningspunten en servicepunten. Van elke bibliotheekvestiging worden de basisgegevens geregistreerd: de totale oppervlakte, de oppervlakte van de publieksruimten, enkele kenmerken van de inrichting en beschikbare voorzieningen (bv. een polyvalente zaal, betalingsautomaten, inleverboxen ...).

Er zijn drie types van bibliotheekvestigingen: hoofdbibliotheken, bedieningspunten en beperkte servicepunten.

Per gemeente is er één hoofdbibliotheek. Zowel bedieningspunten als beperkte servicepunten zijn op een afzonderlijke locatie gevestigd (niet binnen de muren van de hoofdbibliotheek), beschikken over een collectie en de inhoudelijke verantwoordelijkheid ligt bij de bibliotheek.

Het verschil tussen bedieningspunten en beperkte servicepunten heeft te maken met de toegankelijkheid. Daar waar bedieningspunten voor iedereen, het hele jaar door, toegankelijk zijn, zijn beperkte servicepunten niet voor iedereen toegankelijk (bv. gevangenisbibliotheek, schoolbibliotheek) of niet het hele jaar door toegankelijk (bv. strandbibliotheek, pop-upbibliotheek).

We bekijken in dit thematisch rapport diverse aspecten die te maken hebben met de bibliotheekinfrastructuur. We bestuderen de totale oppervlakte, de oppervlakte van de publieksruimten, het aantal bibliotheekvestigingen, het aantal en het type bedieningspunten, de inrichting en de uitgaven met betrekking tot infrastructuur. Waar mogelijk, analyseren we de evoluties vanaf 2006 tot en met 2015 en maken we vergelijkingen tussen provincies of grotere en kleinere gemeenten.

1. De bibliotheken in Brussel en Vlaanderen op de kaart

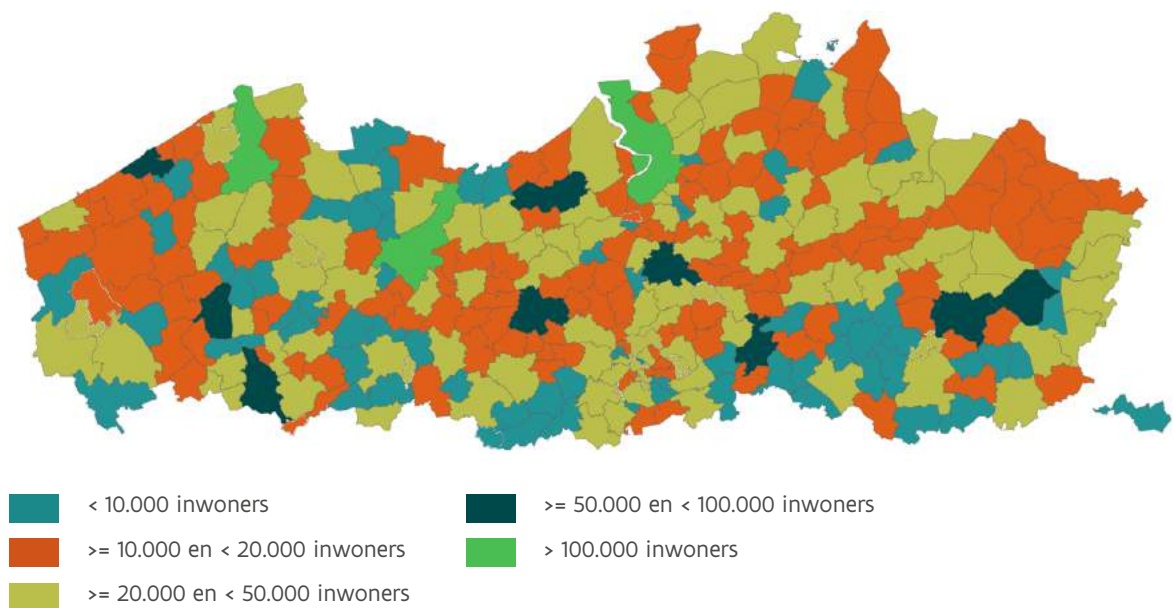
In 2015 zijn er in totaal 314 Nederlandstalige openbare bibliotheken in Vlaanderen en Brussel. De volledige lijst van bibliotheken staat op het [kennisportaal](#).

In Brussel richten alle negentien gemeentebesturen een Nederlandstalige bibliotheek in. De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) richt een grootstedelijke bibliotheek in (Muntpunt) met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als werkgebied. Een aantal gemeenten sloot een samenwerkingsverband met een aangrenzende gemeente voor de inrichting van een bibliotheek.¹ Daarnaast richten enkele gemeenten samen een bibliotheek in.²

Het kaartje hieronder geeft de bibliotheken in Vlaanderen en Brussel weer volgens inwonertal van de gemeenten. Het merendeel van de bibliotheken is gelegen in gemeenten met 10.000 tot 20.000 en van 20.000 tot 50.000 inwoners.³ Informatie over het aantal vestigingen per bibliotheek, vindt u in punt 3 van dit thematisch rapport.

Kaart 1.1

Spreading van het aantal bibliotheken volgens inwonertal in Vlaanderen in 2015

1 Houthulst en Lo-Reninge, Sint-Truiden en Nieuwerkerken, Aalter en Ruiselede, Avelgem en Spiere-Helkijn, Poperinge en Vleteren en Blankenberge en Zuienkerke.

2 Hemiksem en Schelle (IveBIC) en Haacht en Boortmeerbeek (HaBoBIB).

3 Het overzicht met contact- en adresgegevens van alle bibliotheken in Vlaanderen is te raadplegen op de startpagina van www.kennisportaalccenbib.be.

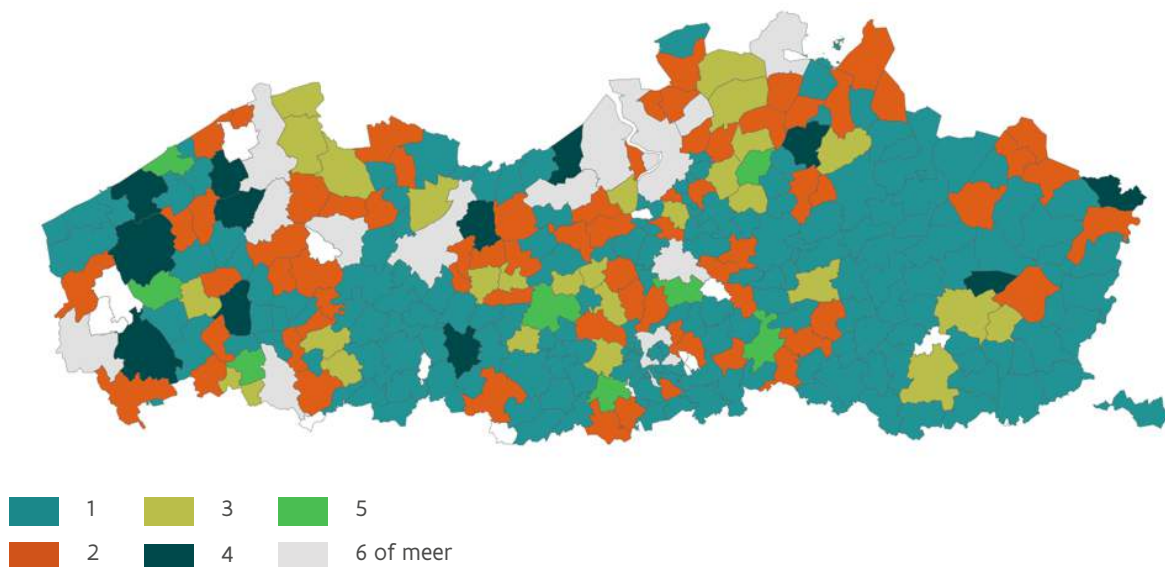
2. Aantal vestigingen

In 2015 zijn er in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 609 bibliotheekvestigingen.

Kaart 2.1

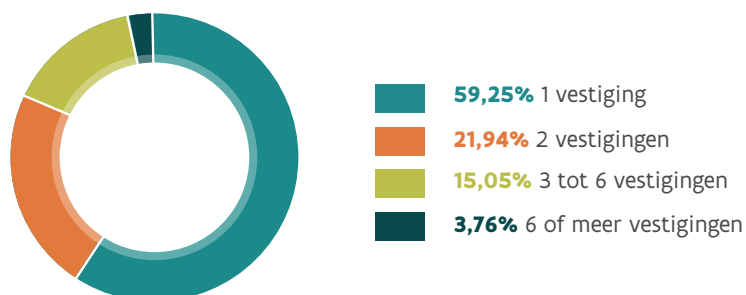
Spreading van het aantal bibliotheekvestigingen per gemeente volgens inwonertal in Vlaanderen in 2015⁴

Kaart 2.1 bevat een visueel overzicht van het aantal bibliotheekvestigingen per gemeente in Vlaanderen en Brussel. Het merendeel van de gemeenten heeft één bibliotheekvestiging. Een grote groep gemeenten kiest ervoor om meerdere bibliotheekvestigingen in de gemeente in te richten. Een kleine minderheid van de gemeenten heeft 4, 5, 6 of meer vestigingen. Die keuze wordt voornamelijk bepaald door lokale factoren, zoals het inwonertal, de grootte van de gemeente, de bevolkingsdichtheid of verspreiding van woonkernen.

⁴ Een aantal gemeenten zijn niet ingekleurd. Dit zijn gemeenten die een samenwerkingsverband sloten met een aangrenzende gemeente voor het inrichten van een bibliotheek. Op het kaartje wordt in dat geval enkel de hoofdgemeente ingekleurd.

Grafiek 2.1 Verhouding van het aantal bibliotheken met 1, 2, 3 tot 6 en 6 of meer vestigingen in 2015

Grafiek 2.1 bevestigt wat het kaartje toont. Ongeveer zes op tien gemeenten (59%) kiest voor één centrale hoofdbibliotheek, terwijl bijna een kwart van de gemeenten (22%) één hoofdbibliotheek en één bedieningspunt inricht. Minder dan één op vijf gemeenten heeft er drie of meer.

3. Types van vestigingen

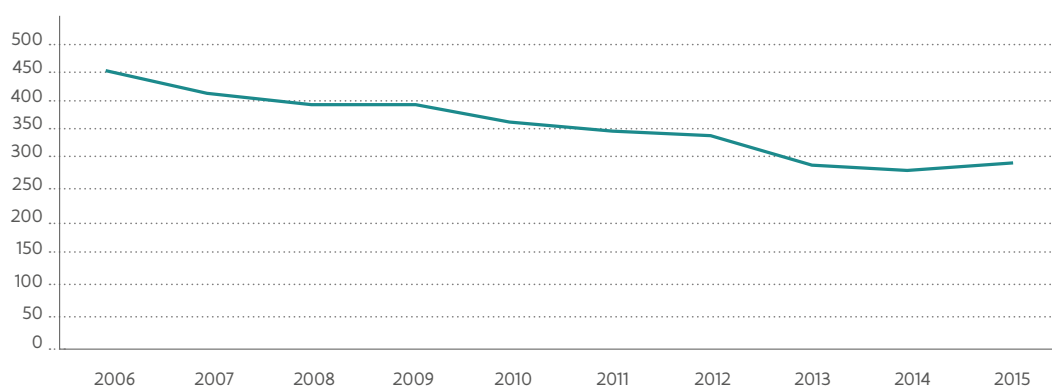
GOED OM TE WETEN

- 314 HOOFDBIBLIOTHEKEN
- 288 BEDIENINGSPUNTEN IN 127 GEMEENTEN
- 12 BEPERKTE SERVICEPUNTEN IN 8 GEMEENTEN

Wanneer we kijken naar de drie types van locaties, zien we dat in 2015 314 gemeenten een hoofdbibliotheek hebben. In 127 gemeenten kunnen de inwoners ook terecht in één (of meerdere) bedieningspunt(en). Acht gemeenten hebben ook een beperkt servicepunt.

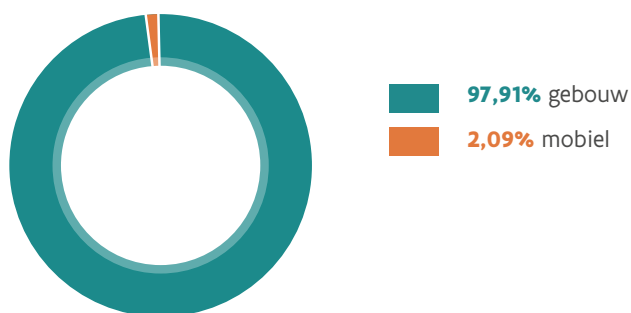
In 127 gemeenten is er in 2015 minstens één bedieningspunt. Het is daarom interessant na te gaan hoeveel bedieningspunten er in totaal zijn en hoe dit is geëvolueerd doorheen de tijd.

Grafiek 3.1 Evolutie van het aantal bedieningspunten in de bibliotheken in Vlaanderen en Brussel, in de periode 2006-2015

Uit grafiek 3.1 leiden we af dat het aantal bedieningspunten sinds 2006 fors achteruit is gegaan. In 2006 waren er naast de hoofdbibliotheken nog 436 bedieningspunten. De volgende jaren zakte dit aantal tot 329 bedieningspunten in 2012. In 2013 kwam er opnieuw een grote terugval, want bijna 50 bedieningspunten sloten de deuren. De teller staat in 2015 op 288 bedieningspunten. Ruim 150 minder dan tien jaar geleden. Deze 288 bedieningspunten bevinden zich in 127 gemeenten, wat betekent dat er gemiddeld twee bedieningspunten zijn per gemeente met een bedieningspunt.

Grafiek 3.2 Verhouding van het aantal 'vaste' (gebouwen) en mobiele bedieningspunten in 2015

Bijna alle bedieningspunten (98%) zijn bibliotheekgebouwen. Er zijn in Vlaanderen en Brussel zes mobiele bedieningspunten in de gemeenten Beersel, Genk, Gent, Leuven, Sint-Niklaas en Zwevegem (zie grafiek 3.2).

In 2015 zijn er 12 beperkte servicepunten in acht gemeenten: Beveren, Brasschaat, Hasselt, Lubbeek, Ravels, Sint-Pieters-Leeuw, Tielt-Winge en Wevelgem. Zes van de 12 beperkte servicepunten zijn een schoolbibliotheek (waarvan 1 mobiel) en twee beperkte servicepunten zijn een uitleenpost. De overige beperkte servicepunten zijn een afhaalpunt, een Heemkundige Kring en twee specifieke filialen.

4. Oppervlakte bibliotheken

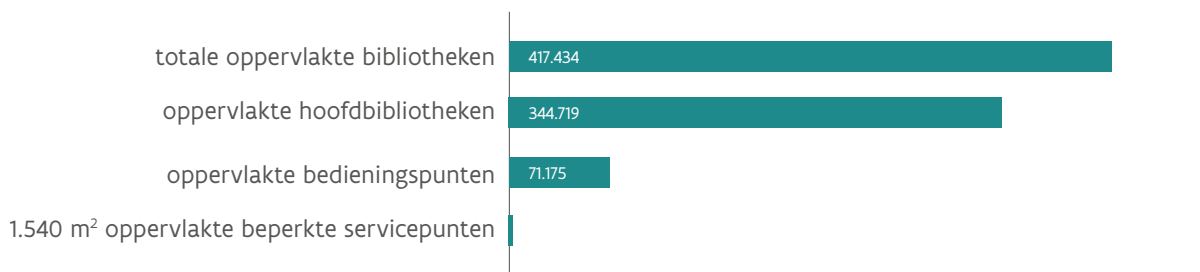
Per bibliotheekvestiging (uitgezonderd de servicepunten) registreren de bibliotheken in Vlaanderen en Brussel de oppervlakte van het gebouw en de oppervlakte van de publieksruimte(n).

De bibliotheekgebouwen bestaan doorgaans uit publieksruimten, kantoor- en magazijnruimten en gedeelde ruimten (bv. met het cultuurcentrum). De totale oppervlakte van de bibliotheek betreft de som van de oppervlakte van al deze ruimten die permanent door de bibliotheek worden gebruikt.

Publieksruimten zijn alle ruimten waar de bezoekers van de bibliotheek permanent terecht kunnen: de uitleenafdeling, de muziekafdeling, de leeszaal, de jeugdafdeling, de zithoeken, de krantenhoek, de polyvalente ruimte, een koffiehoeke, de inkomhal, de vestiaire, het sanitair, de traphal ... Gedeelde ruimten met bv. het cultuurcentrum worden hier niet meegeteld. Ook kantoren van bibliotheekmedewerkers worden hier niet meegeteld.

Grafiek 4.1 Oppervlakte (m²) van de bibliotheken, hoofdbibliotheken en bedieningspunten in 2015

Grafiek 4.1 toont dat de bibliotheken in het Vlaamse en Brusselse Gewest in 2015 samen meer dan 41,5 hectare bibliotheekoppervlakte (417.524 m²) hebben. Hoofdbibliotheken bezetten met 344.719 m² de meeste oppervlakte, gevolgd door bedieningspunten (71.175 m²) en beperkte servicepunten (1.540 m²).

Wanneer we de grootte van een voetbalveld (+- 7.000 m²) als referentiemaat nemen, kunnen we stellen dat de oppervlakte van alle bibliotheken in het Vlaamse en Brusselse Gewest samen ongeveer gelijk is aan 60 voetbalvelden. De oppervlakte van de hoofdbibliotheken is vergelijkbaar met de grootte van 50 voetbalvelden (bijna 345.000 m²). De oppervlakte van bedieningspunten is ongeveer gelijk aan 10 voetbalvelden.

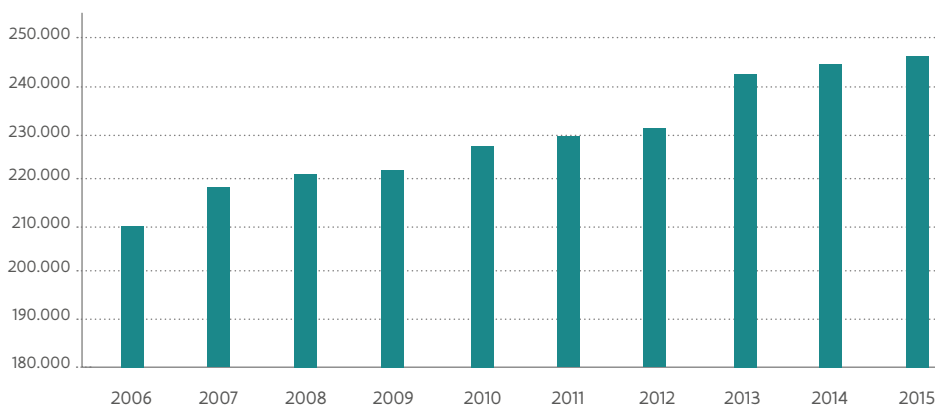
Een gemiddelde bibliotheek in het Vlaamse Gewest heeft een oppervlakte van 1.329,69 m², terwijl de mediaan op 385,5 m² ligt. Dit grote verschil tussen het gemiddelde en de mediaan is te verklaren door de bibliotheken in grote steden, die een grote totale oppervlakte hebben en dus het gemiddelde fors doen stijgen. In het Brusselse Gewest hebben de bibliotheken een gemiddelde oppervlakte van 916 m², met een mediaan van 532 m².

Als referentiemaat kunnen we een woning van een gemiddeld gezin in Vlaanderen nemen (+/- 140 m²). De grootte van een gemiddelde bibliotheek in Vlaanderen is vergelijkbaar met de grootte van 10 woningen. De grootte van een gemiddelde bibliotheek in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is vergelijkbaar met 6,5 woningen.

Wanneer we enkel rekening houden met de publieksruimte van de hoofdbibliotheken en bedieningspunten, zien we dat de bibliotheken in 2015 bijna 30 hectare – of ruim 40 voetbalvelden - publieksruimte hebben (298.374 m²). 71,49% van de totale oppervlakte van de bibliotheken betreft met andere woorden ruimte die toegankelijk is voor het publiek.

Grafiek 4.2 Evolutie van de oppervlakte (m²) publieksruimte in de hoofdbibliotheken

Grafiek 4.2 toont dat de oppervlakte aan publieksruimte in de hoofdbibliotheken jaar na jaar stijgt: van 209.548 m² in 2006 naar 245.398 m² in 2015.

De cijfers hierboven hebben betrekking op de situatie in Vlaanderen en Brussel, maar niet op de individuele bibliotheken. Via [deze link naar het kennisportaal](#) kan u in de rubriek 'Toegankelijkheid – Hoe ziet de infrastructuur van de bib eruit?' de cijfers verfijnen tot op het niveau van de individuele bibliotheek (en tot op het niveau van het jaartal, de provincie en het inwonertal). Interessant is ook de mogelijkheid om te 'benchmarken' of vergelijken tussen gemeenten onderling. Via [deze link naar het kennisportaal](#) kan u naar de benchmarkomgeving. Links onderaan klikt u op 'Vergelijk tussen gemeenten', u wordt dan automatisch naar de benchmarkomgeving geleid. U kan dan bijvoorbeeld nagaan of uw bibliotheek in vergelijking met vergelijkbare bibliotheken (bv. op het vlak van het aantal inwoners, aantal gedrukte materialen, aantal inkomsten, etc.) in verhouding een grote of kleine oppervlakte publieksruimte heeft. [Op deze pagina](#) vindt u meer uitleg over hoe u concreet te werk kan gaan. U vindt er ook een demofilmje dat u stap voor stap toont hoe de benchmarkomgeving werkt.

5. Bibliotheekinrichting

GOED OM TE WETEN

POLYVALENTE ZAAL

6 op 10 bibliotheken

STUDEERPLEKKEN

5 op 10 bibliotheken

INLEVERBOX

5 op 10 bibliotheken

Inrichting ruimten voor verschillende doeleinden

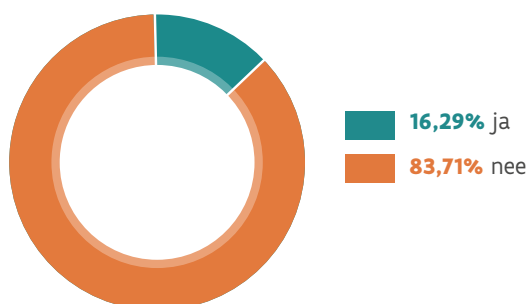
Binnen de muren van de hoofdbibliotheek bevinden zich vaak een aantal (afgescheiden) ruimten die men gebruikt voor verschillende doeleinden. De volgende vier grafieken bevatten informatie over het aantal bibliotheken dat specifieke ruimten inricht voor haar bezoekers, zoals een leestuin of leesterras, een leescafé, een polyvalente zaal en een gamezone.

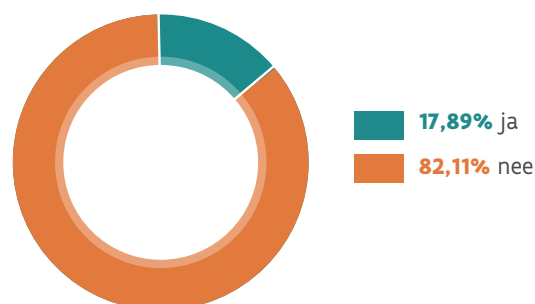
Wat verstaan we onder?

- Een leescafé is een speciaal ingerichte aparte ruimte binnen het bibliotheekgebouw waar bezoekers ook iets kunnen drinken of eten. De nadruk ligt op het ontmoetingsaspect.
- Een leestuin of leesterras is een openlucht ruimte aan het bibliotheekgebouw, dat door de bibliotheek wordt gebruikt in haar werking.
- Een polyvalente zaal is een afgescheiden ruimte waarin activiteiten voor een publiek kunnen worden georganiseerd. De bibliotheek heeft een voorkeurrecht in het gebruik van de zaal. Externen kunnen de ruimte wel gebruiken, maar alleen met het akkoord van de bibliotheek.
- Een gamezone is een permanente ruimte waar bezoekers het hele jaar door elektronische games kunnen spelen. De bibliotheek stelt hiervoor spelconsoles of computers ter beschikking.
- In een spelothek kunnen niet-elektronische (gezelschaps)spellen (en puzzels) worden gespeeld.

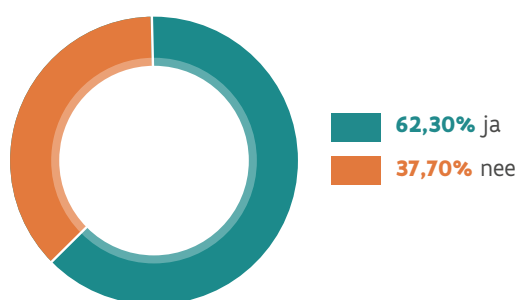
Grafiek 5.1 Verhouding van het aantal bibliotheken met en zonder leestuin of leesterras in 2015

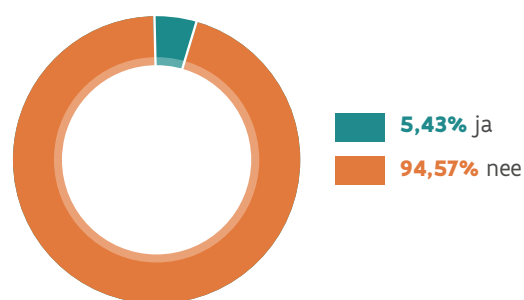
Grafiek 5.2 Verhouding van het aantal bibliotheken met en zonder leescafé in 2015

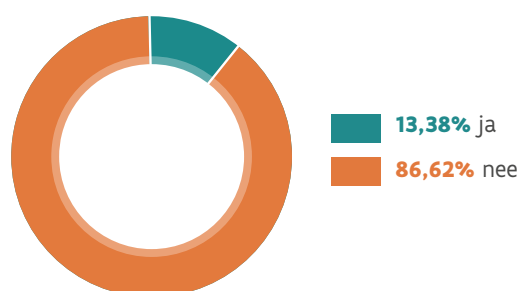
Grafiek 5.3 Verhouding van het aantal bibliotheken met en zonder polyvalente zaal in 2015

Grafiek 5.4 Verhouding van het aantal bibliotheken met en zonder gamezone in 2015

Grafiek 5.5 Verhouding van het aantal met en zonder spelotheek in 2015

Ongeveer één op zes (16,29%) bibliotheken heeft een aparte leestuin of -terras voor bezoekers als ontspannende leesruimte. 17,89% van alle bibliotheken heeft daarnaast ook een leescafé. Ongeveer zes op tien (62,30%) bibliotheken heeft een polyvalente zaal die wordt gebruikt voor activiteiten, tentoonstellingen of als vergaderruimte. Een aantal bibliotheken spelen in op de toenemende populariteit van games en richten een ruimte in waar bezoekers de games uit de collectie kunnen spelen en uittesten. Op dit moment zijn er 17 bibliotheken die een gamezone hebben (5,43%). Een kleine minderheid van de bibliotheken (13,38%) heeft in 2015 een spelotheek.

Initiatieven die de laagdrempeligheid bevorderen

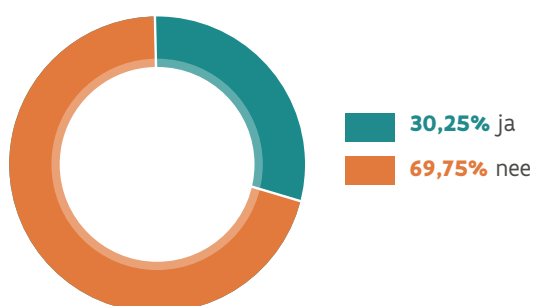
Bibliotheken streven naar een groot en divers publiek. Ze nemen dan ook verschillende initiatieven om een bezoek aan de bib zo laagdrempelig mogelijk te houden.

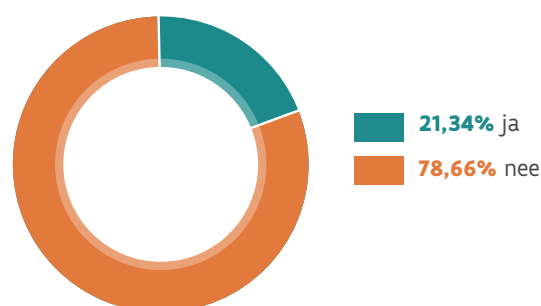
Wat verstaan we onder?

- Een Makkelijk Lezen Plein is een speciale voorziening voor kinderen en jongeren met leesproblemen.
- Een jongereninformatiepunt geeft jongeren informatie over verschillende onderwerpen via folders en brochures. Het is een soort van bibliotheekkast over een specifiek onderwerp en speciaal gericht op jongeren. Let op, dit is geen officieel Jongeren Informatie Punt (JIP).
- In een baliefunctie voor andere (gemeentelijke) diensten kan men bijvoorbeeld administratieve documenten van de gemeente ophalen, brochures aanvragen of andere producten van de gemeente kopen.
- Een taalpunt stelt onder andere leesboeken en taalcursussen ter beschikking voor anderstaligen en laaggeletterde volwassenen die hun Nederlands willen verbeteren en oefenen.

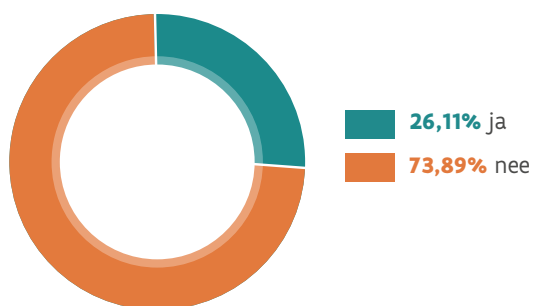
Grafiek 5.6 Verhouding van het aantal bibliotheken met en zonder baliefunctie voor andere (gemeentelijke) diensten in 2015

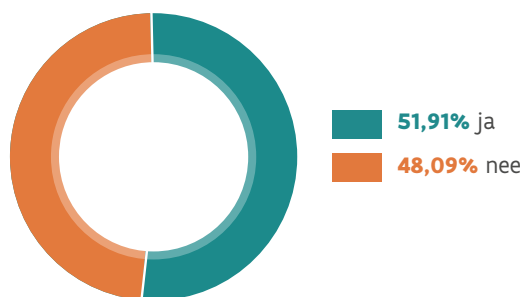
Grafiek 5.7 Verhouding van het aantal bibliotheken met en zonder jongereninformatiepunt in 2015

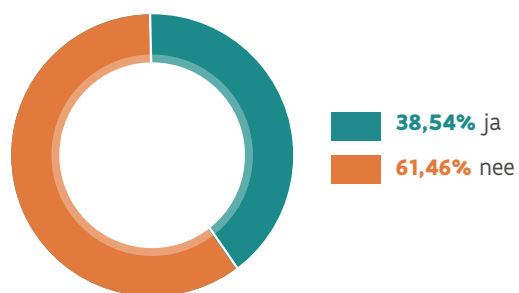
Grafiek 5.8 Verhouding van het aantal bibliotheken met en zonder taalpunt in 2015

Grafiek 5.9 Verhouding van het aantal en bibliotheken met en zonder studeerplekken tijdens de examenperiode in 2015

Grafiek 5.10 Verhouding van het aantal bibliotheken met en zonder een Makkelijk Lezen Plein in 2015

Het merendeel (51,91%) van de bibliotheken heeft tijdens de examenperiodes van 2015 studeerplekken ingericht, en bijna vier op tien bibliotheken richt een Makkelijk Lezen Plein in (38,54%). Ongeveer een vierde van de bibliotheken heeft een taalpunt (26,11%) of een jongereninformatiepunt (21,34%). 30% van de bibliotheken voorziet in de bibliotheek een baliefunctie voor andere, al dan niet gemeentelijke, diensten.

Voorzieningen die de uitleenprocedure vereenvoudigen

In een tijd van groeiende digitalisering en toenemende technologie installeren meer en meer bibliotheken zelfuitleenbalies, betaalautomaten en inleverboxen.

Wat verstaan we onder?

- Een zelfuitleenbalie biedt leners de mogelijkheid om binnen de openingsuren van de bibliotheek zelf (zonder tussenkomst van bibliotheekpersoneel) materialen uit te lenen en terug in te leveren.
- Een inleverbox of boekenschuif biedt de mogelijkheid om buiten de openingsuren materialen terug te brengen, bijvoorbeeld via een schuif met een box, al dan niet geïntegreerd in de bibliotheek.
- Een betaalautomaat biedt gebruikers de mogelijkheid om lidgeld, leengeld, kopieën, prints en dergelijke te betalen, zonder tussenkomst van bibliotheekpersoneel.

Tabel 5.1 Overzicht van het aantal bibliotheken met een of meerdere zelfuitleenbalie(s) van 2006 tot en met 2015

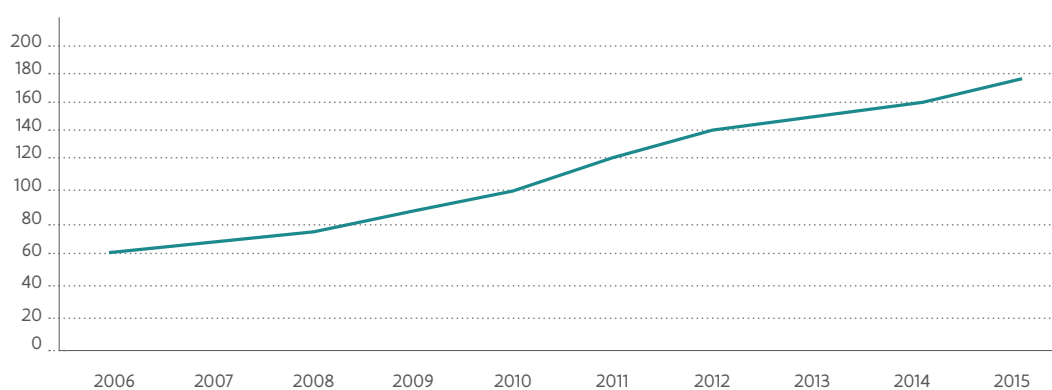
	ANTWERPEN	LIMBURG	OOST-VLAANDEREN	VLAAMS-BRABANT	WEST-VLAANDEREN	BRUSSEL	TOTAAL
AANTAL BIBLIOTHEKEN	69	41/42 *	64	59/60 **	59	20	314
● 2006	3	2	2	2	4	0	13
● 2007	4	3	3	1	5	0	16
● 2008	5	4	4	1	9	0	23
● 2009	8	7	5	4	14	1	39
● 2010	13	15	9	8	21	1	67
● 2011	14	20	17	13	26	1	91
● 2012	21	28	20	17	29	2	117
● 2013	23	29	23	21	32	3	131
● 2014	28	31	25	22	34	3	143
● 2015	30	32	27	24	39	3	155

* Sinds 2011 telt de provincie Limburg 42 bibliotheken na de opening van de bibliotheek Halen.

** Sinds 2014 telt de provincie Vlaams-Brabant 60 bibliotheken na de opening van de bibliotheek van Linkebeek.

Tabel 5.1 gaat dieper in op de zelfuitleenbalies. Sinds 2006 is er een grote stijging van het aantal zelfuitleenbalies. In de provincies Limburg (76,19%) en West-Vlaanderen (66,10%) zijn in 2015 procentueel gezien het meest bibliotheken uitgerust met zelfuitleenbalies. In Oost-Vlaanderen (42,19%), Antwerpen (43,48%) en Vlaams-Brabant (41,67%) heeft minder dan de helft van de bibliotheken een zelfuitleenbalie. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikken de bibliotheken van Sint-Jans-Molenbeek (sinds 2009), Schaarbeek (sinds 2013) en Muntpunt (gestart in 2013) over zelfuitleenbalies.

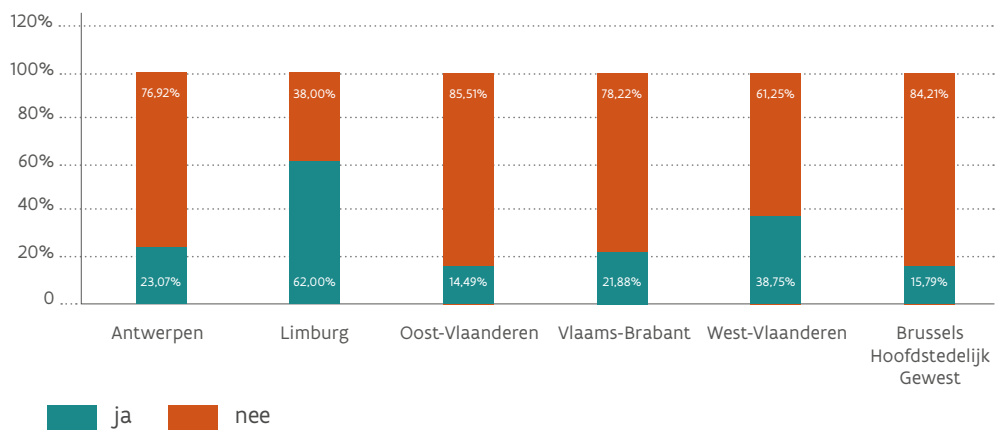
Grafiek 5.11. Evolutie van het aantal bibliotheken met een inleverbox in de periode 2006-2015

Sommige bibliotheken kiezen ervoor om een inleverbox of boekenschuif te plaatsen. In 2015 heeft iets meer dan de helft van de bibliotheken (zowel hoofdbibliotheken, bedieningspunten als servicepunten meegeteld) een inleverbox. Uit evolutiegrafiek 5.11 leiden we af dat het aantal inleverboxen in de bibliotheken in tien jaar tijd meer dan verdriedubbeld is: in 2006 hadden 59 bibliotheken een inleverbox, in 2015 176 (47,31%).

Ook hier zien we verschillen tussen de provincies. Via [deze link naar het kennisportaal](#) kan u deze gegevens raadplegen in de rubriek 'Toegankelijkheid – In welke mate voorziet de bibliotheek in een vereenvoudiging van de uitleenprocedure?'. Aan de linkerkant van het dashboard kan u de gegevens verfijnen naar provincie (en naar jaartal, inwonertal en gemeente).

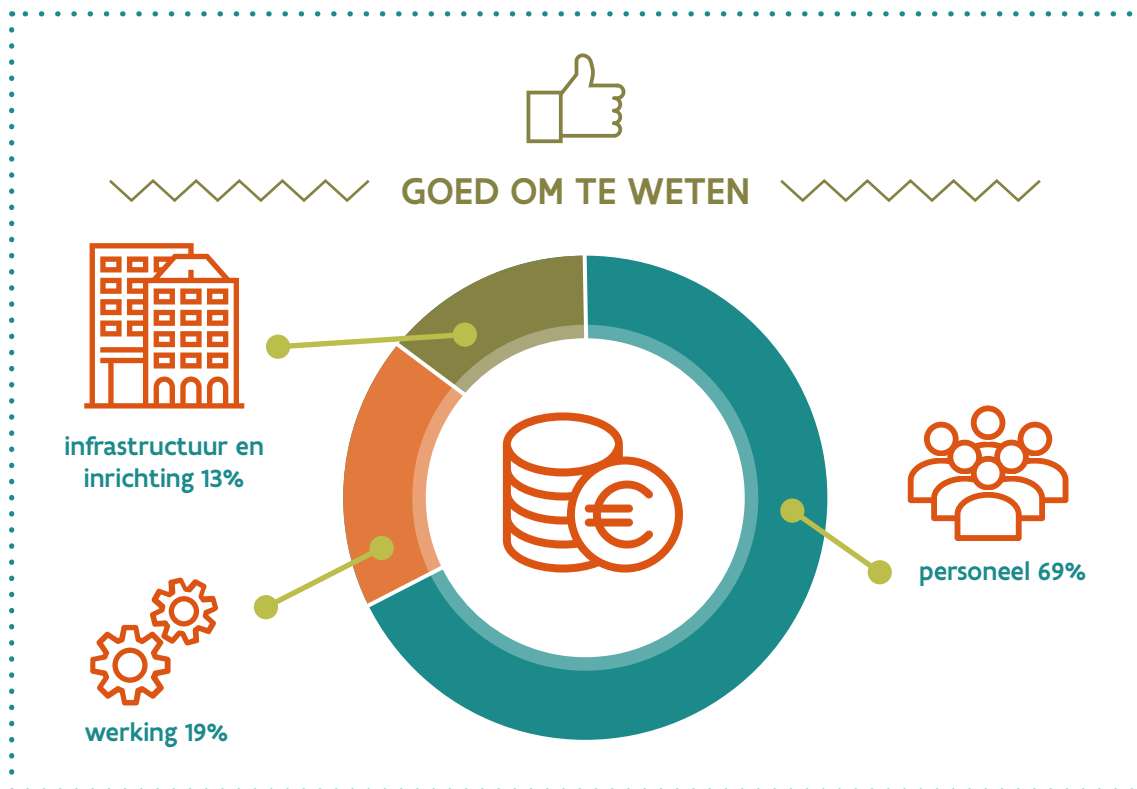
Grafiek 5.12 Verhouding van het aantal bibliotheken met en zonder betaalautomaat per provincie in 2015

Grafiek 5.12 toont dat er in 2015 procentueel gezien meer bibliotheken geen dan wel een betaalautomaat hebben. Dit geldt voor elke provincie, behalve voor Limburg. 62% van de bibliotheken in Limburg heeft een betaalautomaat, terwijl 38% er geen heeft. In de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn er verhoudingsgewijs weinig bibliotheken waar (al) een betaalautomaat staat.

6. Uitgaven voor infrastructuur

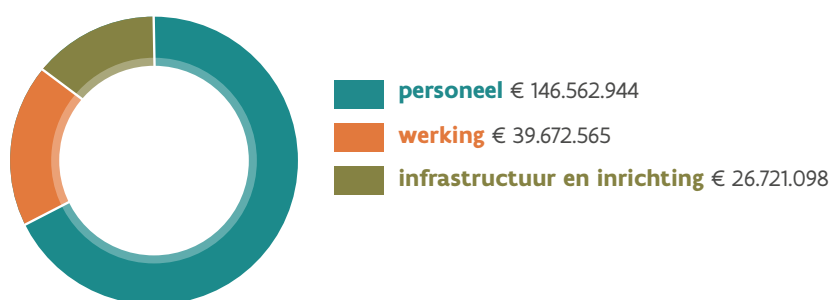

Om bibliotheekvestigingen, ruimten en voorzieningen te kunnen aanbieden en inrichten, is geld nodig. Een deel van het jaarlijks budget van bibliotheken gaat naar infrastructuur en inrichting.

Onder de infrastructuurkosten vallen de werkingsuitgaven voor het gebouw, zoals het verbruik van water, elektriciteit en verwarming, de uitgaven voor aankoop of huur van roerende goederen (bureaumateriaal, bibliotheekkasten en –rekken, fotokopieerapparaten ...) en uitgaven die betrekking hebben op het gebouw zelf (nieuwbouw of renovatie). Dit kan gaan om volledige nieuwbouwprojecten, maar ook om schilderwerken of het leggen van een nieuwe vloerbekleding.

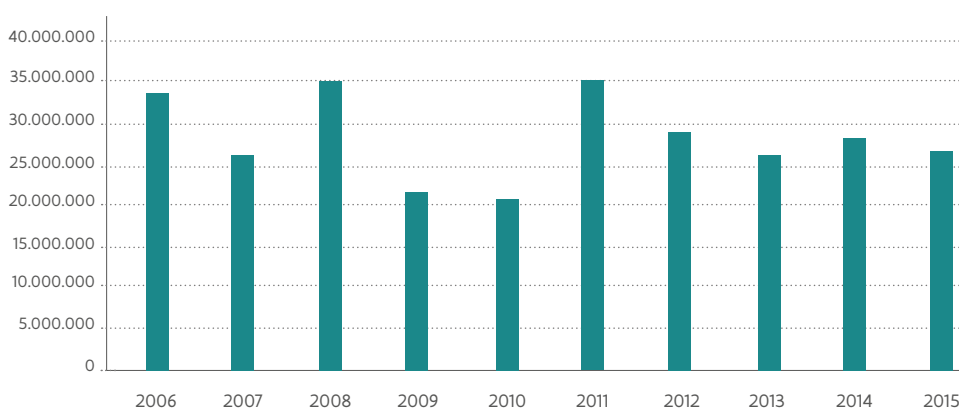

Grafiek 6.1 Verhouding tussen de uitgaven voor personeel, werking en infrastructuur en inrichting in de bibliotheken in 2015

In absolute aantallen gaat in 2015 146.562.944 euro van de uitgaven naar personeel, 39.672.565 naar werking en 26.721.098 naar infrastructuur en inrichting. In relatieve cijfers betekent dit dat de grootste hap uit het uitgavenbudget naar personeelskosten gaat (68,82%) gevolgd door uitgaven voor de werking (18,63%). Infrastructuur en inrichting wegen minder zwaar door (12,55%). Deze verhouding is min of meer stabiel doorheen de tijd.

Grafiek 6.2 Evolutie van het aantal uitgaven (€) voor infrastructuur en inrichting in de bibliotheken, in de periode 2006-2015

Grafiek 6.2 toont aan dat de uitgaven voor infrastructuur en inrichting jaarlijks variëren. Er is een piek in de uitgaven voor infrastructuur en inrichting in 2006, 2008 en 2011. Deze variatie hangt samen met het wisselend aantal bibliotheken dat in een bepaald jaar investeert in nieuwbouwprojecten of renovaties. Gemiddeld gezien spenderen de bibliotheken samen per jaar ruim 28.000.000 euro aan infrastructuur en inrichting.

Meer weten

Hieronder vindt u een aantal verwijzingen naar websites met good practices en informatie m.b.t. de bouw en inrichting van openbare bibliotheken.

www.librarybuildings.info

NAPLE (National Authorities on Public Libraries in Europe) biedt een database aan van de vernieuwende bibliotheekgebouwen in Europa.

[IFLA Section on Library Buildings & Equipment](#)

Op deze IFLA-sectie vindt u allerlei publicaties m.b.t. de inrichting en bouw van alle types van bibliotheken wereldwijd.

[Libris Design planning documentation](#)

Deze website verzamelt nuttige documenten en handleidingen voor de inrichting van bibliotheekgebouwen.

[World Buildings Directory Online database](#)

World Buildings Directory is een online database met informatie over bouw en inrichting van uiteenlopende types gebouwen, waaronder openbare bibliotheken.

www.librarybuildings.ie

Librarybuildings.ie biedt informatie over lokale bibliotheekgebouwen in Ierland. De website legt de focus op nieuwbouw en bibliotheken gehuisvest in beschermde gebouwen.

www.designinglibraries.org.uk

Designing Libraries is een informatiebron en forum voor geïnteresseerden in bibliotheekplanning en design.

[Architecture & libraries: a database of Spanish Public Library Buildings](#)

Via de website 'Architecture and Libraries' kan u een virtuele rondleiding maken door de Spaanse openbare bibliotheken.

Meer info bij dit document

Departement Cultuur, Jeugd en Media – Afdeling Sociaal-cultureel werk
Arenbergstraat 9
1000 Brussel

www.sociaalcultureel.be

An Adriaenssen – 02 533 42 37 - an.adriaenssen@cjsm.vlaanderen.be

Lynn Moerenhout – 02 553 41 26 - lynn.moerenhout@cjsm.vlaanderen.be

Maarten Vandekerckhove – 02 553 42 29 - maarten.vandekerckhove@cjsm.vlaanderen.be

Of bekijk onze rapporteringswebsite: www.kennisportaalccenbib.be